

18 sierpnia 2010

Wietrzne młyny w Tokarni

Ich pierwotną funkcją było mielenie zboża, później używano ich do wyciskania oleju, plecenia sznurów konopnych, mielenia kawy i gorczycy, a nawet ... rozdrabniania skał na kruszywa. Obecnie wiatraki – bo o nich mowa – prezentowane są w parkach etnograficznych, jako przykład najstarszego silnika napędzanego siłą wiatru.

Skansen w Tokarni może poszczycić się czterema wiatrakami różnego typu. Dla zwiedzających udostępniony jest prawie dziewięćdziesięcioletni wiatrak rolkowy z Grzmucina zwany inaczej paltrakiem. W jego wnętrzach umieszczono wystawę ukazującą historię wiatracznictwa w regionie, zatytułowaną „Miele się pszeniczka. Wiatraki i młynarstwo wietrzne na Kielecczyźnie”.

Ciekawy konstrukcyjnie jest, usytuowany w sektorze budownictwa terenów lessowych, holenderski wiatrak z Pacanowa pochodzący z początku XX wieku. Cecha charakterystyczna „holendrów” to nieruchomy, masywny korpus z obrotową bryłą dachową ze śmigłami, co umożliwiało dostosowanie śmigła wiatraka do kierunku wiatru. Drugi wiatrak tego typu znajduje się w sektorze budownictwa terenów wyżynnych i pochodzi z Grzymałkowa. W tym obiekcie, powstałym w 1931 roku, wkrótce będzie można oglądać ekspozycję dawnych narzędzi i maszyn rolniczych.

Ostatnim, ale najstarszym i najbardziej rozpowszechnionym typem młyna wietrznego, jest wiatrak słupowy – „koźlak” z Dębna z 1880 roku. Pierwsze tego typu wiatraki zbudowano w Belgii oraz północnej Francji, na ziemiach polskich – Wielkopolska, Kujawy – pojawiły się w XIV wieku. Ekspонат z Tokarni posiada kompletny mechanizm napędowy, transmisyjny i roboczy, a jego pracę można podziwiać w trakcie imprez folklorystycznych w skansenie.

Na bliskie spotkania z przodkiem turbiny wiatrowej zapraszamy od wtorku do niedzieli, w godzinach 10.00 – 18.00, do malowniczo położonego w zakolu Czarnej Nidy Parku Etnograficznego w Tokarni.